

ВЕСЕЛКА

журнал для дітей

The Rainbow
a children's magazine

РІК XXXIV
ГРУДЕНЬ 1988
Ч. 12 (406)

ЗАГАДКИ РОЗВАГИ

ЯКІ КНИЖКИ БРАЛИ З ПОЛИЦІ ГАЛИНКА
І АНДРІЙКО?

Пригляньтеся уважно, в якому порядку стоять
книжки на полиці.

Так стояли книжки перед читанням. Увечері Га-
линка й Андрійко брали читати книжки і перед сном
поставили їх назад на полицю.

Так стояли книжки після читання. Знову уважно
подивіться і скажіть тепер, які дві книжки читали Га-
линка й Андрійко?

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— й —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Співробітникам, Передплатникам, Читачам,

Їх Батькам, Виховникам і Вчителям,

всім Прихильникам і Жертводавцям

— б а ж а є —

ВИДАВНИЦТВО й РЕДАКЦІЯ „ВЕСЕЛКИ”

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК З Ч. „ВЕСЕЛКИ” ЗА ЛИСТОПАД
1988 р.: ЗАГАДКИ: а) хліб. б) поїзд (льокомотива).
МАГІЧНИЙ КВАДРАТ: крук, риба, убір, кара. ХРЕСТИ-
КІВКА: л, ми, ніс, море, бубон, співак, Ворскло. Букви на
місці хрестиків дають; Л и с е н к о. ХРЕСТИКІВКА:
соловей, Лондон, Англія, Везувій, акула, Борислав,
Одеса, Рогатин, цемент, Яремче, Методій. Букви на місті
хрестиків дають: С л а в а Б о р ц я м. ПОДУМАЙ: також
чотири хвилини. ЗАПИТАННЯ: відгомін (відлуння, ехо).
МАГІЧНИЙ КВАДРАТ: Ігор, гори, орел, рило. ХТО
НАЙСКОРШЕ ПОЧИСЛИТЬ? Андрійко мав 14 років.

З кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у
Видавництві „Свобода” заходами Українського Народ-
ного Союзу. Редагує Колерія. Річна передплата стано-
вить у ЗСА — 8.00 дол. у інших країнах — рівновартність
цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа
75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Ельмири Геруляк

Published monthly, except May to August By monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8.00 per year, UNA members \$5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ельмира Геруляк — Св. Миколай і діти.

ЧЕМНИЙ ЮРА

Шепче ангелик: – Цить, цить!
Тут на ліжку Юра спить –
Чемний був, ні з ким не бився,
Вранці, ввечері молився,
В церквці бував щосвята,
До садочка все ходив –
Подарунка заслужив.

Р. ЗАВАДОВИЧ

ДЕНЬ ПОДАРУНКІВ

Коли святий Микопа
З небес на землю йде,
То кожний дім і шкопа,
Мов вулик бджіл гуде.

Там дітвора чекає
На срібних янголят,
Що із доріг безкраїх
На землю загостять.

Бо добре знають діти,
Що ні сніжний танок,
Ані мороз, ні вітер
Не спинять їх санок.

А на санках – подарки!
Ах, як багато їх!
Для Славка, для Одарки,
Для всіх – для всіх – для всіх!

А тим, що пустували,
То чортик в темний кут
На пам'ятку поставить
Гнучкий з позини... прут.

І ЗАЙЧИК ЧЕКАЄ НА СВ. МИКОЛАЯ

Нарікає бідний зайчик:
„Під кушем я змок.
І коли то землю вкриє
сніжний килимок?

Вітрюган свистун-шумило
вже нехай би змовк:
я за шумом не почую,
як підійде вовк.

Слава Богу! Два дні падав
білий пух-сніжок.
Буде йти святий Микола
в місто до діток,
він побачить попід лісом
мій малий слідок,
то й мені морквину кине
і смачний листок.

Ганна ЧЕРІНЬ

Ілюстрація Марти ГУЛЕЙ-ЛЕГЕЦКИС

ПРИГОДА РИБАЛОК ІЗ ПЕЛІКАНОМ

Петрусь цього року поїхав узимку до дідуся й бабуні, на саме Різдво. В Чікаго було так зимно, що й на вулицю вийти не хотілось. Над містом нависали чорні, лиховісні хмари й обіцяли ще більше снігу.

— Тату, я вже втомився тобі помагати той сніг відкидати. Спершу це було цікаво, але тільки я відмету, він знову нападає — жалівся Петрусь.

— Ти ще за мною віником махаєш, а що якби брав лопатою? Сніг досить важкий, ще й до лопати липне й не хоче відставати.

— Добре, що я маленький, — зідхнув Петрусь і знову взявся за віник.

Радіо проголосило, що аеропорт закрито, і літаки не можуть відлітати.

— А ми ж автом поїдемо, нащо нам літак, правда, тату?

— Правда, правда, але й автом їхати небезпечно. Може й не поїдемо...

— Я помолюся, тату, Бог нам допоможе.

На ранок метелиця вщухла, і родина стала докладати до авто останні речі, головним чином харчі й подарунки. Поборовши замети, проїхали Ілліной, Індіану, Кентакі... Снігу ставало менше й менше, а потім він просто зник, розтанув, як цукор у теплій воді... З'явилися пальми й магнолії, і на другий день, як за кермою сиділа мама, в'їхали в Флориду. Петрусеві здавалося, що це тільки сон, бо більшу частину дороги він таки проспав.

— То це така Флоридида?

— Оце вона, з вікна, а скоро будеш по фльо-

ридській землі й бігати.

Радісна зустріч була з дідусем і бабунею, і що за частування, що за ласощі!

— Ми тут так потовстішаємо, що в авто не вліземо! — скаржилась мама.

— Ну, то лишитесь з нами, — відповідала бабуня і ще підсипала смачного кукурудзяного пуддінгу.

Не знати, як би воно з тим було, але наступного ранку дідусь збудив хлопчика і сказав, що вони поїдуть рибалити.

— Тільки ти і я, ми наловимо риби, а всі будуть їсти.

Дідусь вже наготував вудки, принаду для риби, ще й кошик, щоб туди класти наловлену рибу. Кошик був чималий.

— Може й акулу зловимо? — злякано спитав Петрусь.

— Може якась маленька, дурненька й попадеться...

На пристані коло морської затоки найняли човна. З ними поїхав провідник, що знав, де яка риба ловиться і як її впіймати. Його звали Леррі.

Від'їхали від берега, розв'язали вудки, закинули. Петрусеві дали таку вудочку, що розкручувалась сама, як тільки її закинути. Чекали-чекали — нічого нема. Дзвоник, що мав би обізватися, як риба почне „кльовати“, вперто мовчав. Нарешті, вудку щось стало сіпати, і то саме Петрусеву.

— Риба! Риба! — закричав хлопець. Сіпання перестало.

— Більше не кричи. Риби добре чують, ти їх злякав. Тепер мусимо знов чекати.

Аж ось! дзвоник тихенько дзенькнув. Петрик уже мовчав, тим більше, що то була не його вудка. Леррі помалу витяг вудку — на гачку тріпалась рибка. Леррі взяв її в руку, відчепив і кинув назад у море.

— Замала. Нехай ще підросте!

Петрик був незадоволений. Рибка йому здавалась досить великою. Нарешті і його дзвоник задзвонив, і рибка впіймалась.

— Також замала, — присудив Леррі. — Зніми її й кинь назад.

Зняти рибку з гачка було не так легко, але Петрусь принаймні цього навчився. Врешті, він був радий, що дарував рибці життя. Не ловилася рибка. Дідусь і Леррі терпляче сиділи над вудками, а Петрусь став роздивлятися, чи нема тут чогось цікавішого від риби, що й так ховається в воді і не вилазить. О, так! Над водою ширяв величезний сірий птах із розпростертими крилами й довгим дзьобом.

— Який він гарний! — пошепки сказав Петрусь.

— Це, дідусю, лелека?

— Ні, внучку, це пелікан. Ось він сів на воду, поглянь, який у нього дзьоб і величезне воло!

— Фе, який поганий! Нащо йому те воло?

— А ось поглянь, нащо! Бачиш, він уже злетів?

Пелікан летів досить високо над водою і раптом блискавкою пірнув у воду й виринув із рибиною в дзьобі.

— Ця рибка замала, їй іще треба рости! — заявив Петрусь.

— Маєш рацію, — сказав Леррі, — але пелікани нашим законам не підлягають. Нічого йому не зробиш.

Петрусь придивлявся, як пелікан ширяв над морем, націлювався й кожного разу виринав із рибиною в дзьобі.

— Який він ненажера! — обурювався Петрусь. — Так він усі риби повиловлює!

— Ще для нас вистачить, — засміявся Леррі. І в цей час аж на двох вудках почала сіпати рибка. Леррі взявся за одну, а дідусь за другу. Леррі витяг свою рибину першим, і це був великий ґрупер. Дідусь витягав свою здобич помалу, щоб не зірвалася. І як тільки рибка показалася на поверхні, на неї кинувся пелікан і зірвав її з гачка. І Леррі, й дідусь і Петрусь були дуже сердиті.

— Лети геть звідси! — кричав Петрусь, але пелікан спокійно сидів на воді. І як тільки рибка зачепилась за гачок, пелікан знову на неї кинувся. Але цього разу натрапив на біду: ковтнув рибу разом із гачком і так сам зловився, як рибка.

— Що ж нам тепер робити? Хочби його з вудки зігнати, — мовив дідусь. Леррі вхопив птаха за крило. Пелікан шалено пручався, аж мало човна не перекинув. Але гачок вже глибоко засів десь у нутрощах великого птаха і, здавалось, нічого не можна зробити. Ну, хіба пустити птаха, щоб летів і тягнув за собою вудку з гачком і коліщатком?!

Тоді Леррі через радіо викликав рятувальний човен. Птаха обмотали міцною сіткою й повезли до лікарні. Так, так, до лікарні, що для людей. Там птахові дали застрик, зробили операцію, витягли гачок, потримали кілька днів у клітці, а потім випустили на волю, щоб він ізнов літав над морем і ловив рибу.

— Я думаю, що він уже ніколи не буде красти рибу з гачка, — сказав Петрусь.

Пояснення-словничок: **віник** — мітла (broom); **всхнути** — успокоїтися, притишитися, улягтися (to subside, to abate); **замет** — насип, кучугура (snow, піску) — snow drift; **клювати** — to bait, to nibble; **воло** — crop, craw; **ширяти** — кружляти (to sour, to hover in the air); **ґрупер** — велика істівна риба, споріднена з морським окунем (grouper, bass).

Г. ЧОРНОБИЦЬКА

ВЕРЕДЛИВА КАТРУСЯ

„Нащо нам така зима? —
Снігу й досі ще нема”.

А на ранок білий сніг
рівно-рівно всюди ліг.

„Непотрібна ця зима:
сніг упав — санок нема”.

Глянь — а тато саночки
вже лаштує для дочки.

Знов не весело Катрусі:
„Не поїду, я боюся!”

Я й на гірку не зійду.
Посковзнуся! Упаду!”.

„Ну, коли ти так боїшся,
віддамо санки Таїсі”.

„Ні! Поїду я сама!
А навіщо ж і зима?”

Не боюся. Не впаду.
Вже іду! Іду! Іду!”

І спустилась з гірки сміло,
аж навколо зашуміло.

ДАРКА, ПЕСИК І ГОРОБЧИК

(Хто кого боїться?)

Вийшла Дарочка гуляти
З мамою за ручку,
Раптом, відкіля не знати,
Пес біжить назустріч!
Дарка сховалась швиденько
Мамі за спідницю,
(Бо Даруся ще маленька,
Й песика боїться.)
Відпустила мама Дарку
Бігать по доріжках,
А сама присіла в парку
Почитати книжку.
Бігла Дарка дуже скоро
Просто по доріжці,
Коли „пурх!“ злетів угору
Горобець з-під ніжки.
„Ти, — сказала мама Дарці,
Песика боялась,

А пташинка ця маленька
Тебе налякалась!!!

Ганна ЧЕРІНЬ

ЗНАЙШОВ...

Ілюстрація Ірини МОЛОДЕЦЬКОЇ

Іду, іду, хитаюся,
Але не спотикаюся.
Іду, іду,
Іду, іду...

А може що знайду?
Знайду!

Іду, іду доріжкою,
Сніг розкидаю ніжкою.
Іду, іду,
Іду, іду —
А може що в снігу знайду?

Перед одною хатою
Став сніговик з лопатою.
Іду, іду,
Іду, іду —
І раптом в сніг я падаю!

Хоч і не те,
По що ішов,
А щось проте
Таки знайшов:
Придбав на лобі гулю я.
Від неї шапка муляє...

Спотикатися — to stumble; сніговик — сніговий дід; гуля — bump, knob; муляти — to hurt.

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрація Едварда КОЗАКА

ПРИВІТАННЯ З ЗИМОЮ

Зима :

Я холодна є Зима,
В мене милости нема,
Я на людський біль німа,
Не благайте — все дарма!

Хлопчик :

Ми хлоп'ята...

Дівчинка :

І дівчата...

Обоє :

... взулись в теплі чоботята,
Теплі узяли шапки,
Закруtilись у хустки,
Вийшли Зиму зустрічати.

Зима :

Ей, глядіть! Я землю всю
Білим снігом притрушу.

Дівчинка :

Снігом нас не налякати!
В нас для снігу є санчата.
Гей, згори, згори з'їжджати
Будем, хлопці і дівчата!

Зима :

Дід Мороз усі квітки
Заморозив на кістки.
В личко вміє він щипнути,
Бо в Мороза серце люте.

Хлопчик :

Наші личка теж і в лють
Все рум'янцями цвітуть.

Зима :

Я сердита, я весь світ
Закую в холодний лід.

Дівчинка :

На ставку на ковзанах
Я полину, мов той птах.

Хлопчик :

На ковзькому на льоду
Всю забудемо біду.

Зима :

Я пошлю великий Вітер,
Зажену вас в хату, діти!

Хлопчик :

Не злякає Вітер твій,
Невсидючий Буревій.
Він, хоч холодом і тне,
В хату нас не зажене,
Бо їзда, і біг, і рух
Гріють краще, ніж кожух.

Зима :

Бачу, що програла я —
Замала снага моя!
Замиримось краще, діти,
Хочу з вами в згоді жити!
Я обсиплю вас зірками,
Срібляними зірочками,
Задзвоню я вам дзвінками,
Небом блиски розіллю
І гуляти буду з вами,
Бо відважних я люблю.

ІВАСЬ-МУДРАСЬ

Ось уже і місяць грудень.
В нім земля — замерзла в груді —
Починається зима,
Хоч снігів іще нема.
Вітер віє, вітер свище,
А зима — все ближче й ближче.

День і досі ще маліє
І ворожать на Андрія.
Люд Різдвяних свят чекає.
В грудні свято Миколая.
Як Мудрась його чекає!
Пише він до Миколая:

“Принеси, будь ласка, Святцю,
Для бабусі теплі капці;
Для дідуся — рукавиці;
Ляльку й книжечку — сестричці;
Гарне щось — для мами й тата”.
...А себе — забув згадати.

Як листа вже відіслав,
Аж тоді себе згадав.
Як Святець прийшов до хати
Подарунки дарувати:
Їх найбільш дістав Івась —
Знав Святець, — що він Мудрась!

БУНТ ЛЯЛЬОК

(Казка-п'єса з музикою)

ДІЯ II

(Закінчення)

(Танок королеви сніжинок)

Allegro

Ю. Щуровський

The musical score is written for piano and consists of four systems of music. Each system has a treble and bass staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and fingerings. Dynamics include piano (p), mezzo-piano (mp), and pianissimo (pp). The piece concludes with a final cadence in the bass staff.

АВТОР:

У Різдвяну Нічку милу,
Коли діються тут дива,
Рідний ліс увесь ожив;
Ялинки всі засвітились,
Кущі в квіти замаїлись,
Ясний блиск все золотив.

(Танок квітів в супроводі
їхньої пісні і музики)

Тиха зоре, ти з неба поглянь,
Де біла даль, срібний ручай;
Нічко темна, збудись, не дрімай,
Пісню співай, квіти вітай!

Фіялки сині, здійміть пелюстки,
Пахучі рожі, сплетіть голівки,
Сонце встань, промінь дай, нам дай!
Земле рідна, всміхнись, оживай,
Закинь відчай, здійсни мрії рай!

КВІТКА:

— Яка дуже я щаслива,
Що побачу різні дива,
Що їх криє цей лісок;
Кажуть, що живуть тут мавки,
Болотяники, русалки,
Карлики й цар лісу „Ох”.

АВТОР:

Проказала, — диво склалось,
У кущах щось обізвалось,
І з'явивсь старезний дід;
В нього борода зелена,
І довжезна, довжезна,
Що сягає аж до стіп.

ЦАР „ОХ”:

— Ну, і що ж там, мої квіти!
Прийшли дива тут глядіти
В тую Божу Ніч, Святу?
Зараз я покличу мавку
І чарівнії русалки,
Хай кружляють у танку.

(Плеще в долоні)

Угу, угу, любі доні,
Чуєте мої долоні?
Всі сюди ви поспішіть!
Коси свої завітчайте,
Зіллям себе прибирайте,
Танок гарний заведіть! —

(Танок русалок і їхньої королеви).

ВОДЯНА РУСАЛКА:

— Кликali мене, мій тату?
А я чистила всю хату,
Вона в мене водяна;
Поки коси розчесала,
Поки я їх завітчала,
То і запізналась я.

ВОДЯНА РУСАЛКА:
(дальше)

— Зате привела я рибку,
Що впіймалася на нитку,
Як виплила із води;
А ти жабко жартівлива,
Покажи, що то щаслива,
І гарненько поскачи!

ЦАР „ОХ”:

— Добре доню, сядь, спочини!
Люба мавочко, прилинь!
Танок весни заведи!
Чаром квітів ти упийсь,
Легким вітром понесись,
Здивуй зорі і ліси!

(Танок мавки)

ЦАР „ОХ”:

— Болотяники малі!
Залишіть хатки свої,
Сюди, мерщій прибіжіть!
Тут при вогнику чуднім
Запаліть свої вогні,
Святу Нічку золотіть!

(Танок вогня і болотяників)

Край лісу, в скелі, в глибині
Була печера, а у ній
Маленькі карлики жили;
А там, де двері до комори,
Стояли все два мухомори
Дбайливо майно берегли.

АВТОР:

Як тільки сонечко зійшло,
Ворушилось мале житло,
Бо карлики до праці йшли:
По горах, скелях мандрували,
За золотом весь час шукали,
Багаті, страх, вони були.

Ось скрипнули малі дверцятка,
Відкрилась швидко їхня хатка,
Та й висипала всіх на сніг;
У кожного, в руках лопатка.
Мішечок на малих плечатках,
І усміху на личку слід.

КАРЛИК:

— В нас рученьки дуже маленькі,
Зате мішечки ці повненькі,
Ви добре гляньте всі, ось тут;
Тому, що важко ми працюєм,
І навіть внічку не дармуєм,
Нагородив нам Бог за труд.

МУХОМОР I.:

— А ось, ялиночка різдвяна,
В святочний одяг нині вбрана,
То ж злотною, сріблом миготить;
Це карлики її придбали
І у печері заховали
Щоб всіх вас зараз веселить.

МУХОМОР II.:

— А ви сестрички, любі квіти
Співайте пісню й прославте
Ось це маленьке деревце;
Воно бо лісом мандрувало
Дрібненьким крочком, сміло,
жваво,

Щоб звеличати свято це.

(Квіти співають пісню
„Ялинка”, а карлики ставлять
мішечки з золотом і танцю-
ють біля ялинки).

АВТОР:

Аж нагло гомін десь узався,
Хтось наче тихо підкрадався
І наближався до гурту;
Старезна сосна застогнала,
Бо мабуть гілка відорвалася,
Й порушила всю тишину.

Біля розлогої ялиці
Зайці надбігли блідолиці
І зараз сіли на снігу;
За ними бігла ще лисичка,
Що берегла їх, мов сестричка
І аж трусилась із жаху.

ЗАЙЧИК:

— Ховайтесь всі, хто де лиш може!
Ой, хорони нас, милий Боже!
Рятуйте, люди там ідуть;
Не раз така біда бувала,
Що нас нещасних убивали,
Тікайте, вже умить будуть!

АВТОР:

Тут всі відразу заніміли,
А бідні серденька зомліли...
І сталось дуже щось дивне;
Чудова пташка прилетіла
І співом всіх успокоїла,
Бо в ній промовила таке:

ПТАШКА (співом):

— А-а, а-а, бідних діток привела,
А-а, а-а, із поблизького села,
У них вдома нема нени,
Та й хатки дуже студені,
Ой, утрить у них сльозу
Та й прийміть їх до гурту,
А-а, а-а, бідних діток привела.

(Входять українські діти)

ХЛОПЧИК І ДІВЧИНКА:

— Поклін! — Христос Рождається!
То ж веселись природо вся!
Ісусиком втішається
Вся українська дітвора.

ДІВЧИНКА I.:

— Здорові були зела, квіти,
Що дозволяєте радіти
Землиці нашій, дорогій;
Вона вас щедро виживляє
Й хоч дуже довго вже страждає,
Не збулася ще волі мрій.

ХЛОПЧИК I.:

— Вітайте, дорогі звірята!
І ви, любесенькі пташата!
Що ще остались з нами тут;
Хай Бог вам завжди посилає
Всі життєдайні свої дари,
Як люди їх вам не дадуть.

ХЛОПЧИК II.:

— А ви істоти чудні, дивні,
Що появилися нам нині,
Ховайтесь по лісах, річках;
І вічні разом з нами будьте!
Фантазію нашу будуйте,
В уяві жийте, у казках.

ДІВЧИНКА II.:

Ми тут, всі українські діти
Любов'ю вміємо горіти
Для величчя життя, краси;
То ж ти, природо животворча,
Прегарна, чиста, непорочна
Мистецтву надхнення неси!

Ви, сосни, трави, птахи, квіти,
Свою симфонію творіте
І грайте вічно, не кінчить;
І в нас знедолених, розбитих,
— Журбою буднів оповитих,
Любов до музики будить!

ВОДЯНА РУСАЛКА:

— Стривайте, мої милі друзі,
У мене ще сестричка є;
Вона дримає, ген у лузі,
Там, де є синє озерце.

Піду, таки її розбуджу,
Бо щось вона задовго спить,
Хай нині у Святий цей Вечір
Багатством своїм угостить.

(Хоче виходити, але їй назустріч входить польова русалка).

РУСАЛКА ПОЛЬОВА:

(входить з кошичком,
повним різного печива
і страв)

— Ти думала, сестричко мила,
Що я вже стала так лінива,
Й забула зовсім про Різдво?
О, ні! — Кутю я ще варила,
Дванадцять страв теж зготовила,
Щоб їсти всім було тут що.

— Я є русалка польова,
З українських піль приходжу я,

Приношу рідний добробут;
А ну, ви зайці, братчики
Роздайте всім калачики
І те, що в кошичку, ось тут.

ЗАЄЦЬ:

— А я для вас, любенькі діти,
Щоб грались і могли радіти,
Горішків вчора ще придбав,
То білочка їх наносила,
Дбайли зо листячком прикрила,
А я таки у неї взяв.

АВТОР:

Та ген, далеко, в темній далі
Десь голоси дивні озвались
І наче дзенькали дзвінки;
Хтось їхав лісом дуже скоро,
Що аж гуло усе довкола,
Так наче б гналися санки.

Як дивні коні вже пристали,
Тоді з санок повисідали —
А ну, а ну, вгадайте, хто?...
Це ж наші любі, милі лялі,
Що янголи їх всіх забрали
Вночі перед святим Різдвом.

(Входять янголи і всі п'яльки)

ЯНГОЛ:

— Христос родився, мир вам, діти!
Дарунки тут для вас, радійте!
Вони бо неабиякі;
Ці любі забавки маленькі,
Шукають хати, тата, неньки,
В країні їхніх мрій, надій.

Ви добрі хлопці і дівчата!
Якщо ще є в вас якась хата,
То пригорніть їх в ній усіх;
А як не маєте де дітись,
То тут хоч ними веселітесь,
Хай кращим видається світ.

БОГУТА:

— Про вигоди ми не дбаєм,
Щирої душі шукаєм,
Сердечности і тепла;
Тоді найбідніша хатка
Буде для нас, мов палатка
Пребагата, дорога.

ДІВЧИНКА І.:

— Дякуєм, післанче Божий,
За дарунок такий голий,
Що ти нині нам даєш;
Лялі будем доглядати,
Смуток, радість поділяти
І любити їх без меж.

ЯНГОЛ:

— А тепер всі дружньо станьмо!
Ісусові поклін даймо,
Що родився днес в ясині;
Колядкою звеличаймо,
Долі й волі попрохаймо
Нашій рідній Україні.

(Всі колядують, або
співають молитву).

(Завіса)

Ноти до п'єси появлятимуться в
наступних числах журналу.

ПОКАРАНА ЗАРОЗУМІЛІСТЬ

(Індіанська легенда — Рисунки малої Лесі)

Одного разу ми піднялись високо в гори, щоб побачити диких кіз. Нашим провідником був індіанець Овасес — Дикий Звір. Було нас 12 хлопців. Два дні ганялись ми за козами, стомились, запорошилились, подряпались об гостре каміння. На відпочинок ми зупинились на невеликій площі між стрімкими скелями, які захищали нас від сильного, холодного вітру. На краю площі було спокійне гарне озеро і кожний з нас мріяв обмитись і освіжитися в ньому. Але перед тим ми мусіли назбирати палива, щоб вистарчило на цілу ніч.

Тільки ми роздягнулися, щоб кинутись у воду, як зупинув нас Овасес: — Подождіть, якщо не хочете вмерти! Ось я зараз розкажу вам про це озеро.

ЛЕСЯ

Ми посідали навколо ватри, щоб послухати. Сиділи ми мовчки, бо в індіан вважається невихованою людиною нетерпелива, яка ставить питання. Ми чекали, поки заговорить Овасес.

А він почав говорити щойно, коли викурив люльку, а Духи померлих запалили маленькі вогники на темному небі. Минуло багато Зим і багато Великих Сонець з того часу, як тут серед скель жило могутнє плем'я Івахо. Дівчата цього племені були дуже гарні, а воїни були кремезні і сильні, як скелі, серед яких вони жили. Вони не прикрашали себе пір'ям. Одяг носили зі шкіри ведмедя. Кожний юнак мусів власноручно вбити ведмедя, тоді отримував своє ім'я. Індіанці Івахо носили на головах бізонові скальпи з рогами. Вождь племені Івахо був добрий і мудрий Сумак. Він був відважний і сміливий. У віці дев'яти Великих Сонець він голими руками задушив гірського ведмедя. За відвагу і мудрість його вибрали вождем. За дружину він взяв собі працювиту й гарну Уяно. Великий Дух подарував їм чудесну донечку Гануавте.

При заході Сонця гори, були чудові, але коли Гануавте виходила з „тіпі” — вони здавались сірими. Коли Гануавте виходила вночі — зірки блідли і зникали. Коли вістка про її красу рознес-

ЛЕСЯ

лася по всіх племенах, славніші, знаменитші юнаки-воїни почали з'їздитись до племені Івахо, щоб побачити Гануавте. Її батько Сумак старівся й сумував за внуками. Йому хотілося передати внукові свій досвід і опіку над племенем. Гануавте знала про свою красу і на всіх юнаків дивилась з погордою. Вліті вона кожний день бігла на берег озера і дивилася на свою зідбитку в чистій воді. Тоді шепотіла: — Я люблю тебе, Темна Водице, бо тільки ти показуєш мені моє справжнє обличчя. І тебе, Місяцю, я теж люблю, бо ти освітлюєш і голубиш мене. Що ж мені треба ще для щастя.

Коли взимку мороз заковував міцною кригою озеро, Гануавте ставала сумна, не виходила з „тіпі” і нікого не пускала до себе. На весні, як тільки лід танув, вона дякувала Великому Духові за тепло і бігла над озеро. Там вона проводила дні і ночі. Годувалась рибою, яйцями з гнізд птахів, птицями, яких полювала з лука.

Нарешті старий Сумак вирішив покінчити з цим. Він скликав Раду Старшин, на яку привели і його зарозумілу дочку. На великому лузі позасідали старшини в шоломах з великими бізоновими рогами, а накидках з ведмежих шкір. Настала повна тиша, навіть собаки не гавкали. Перед ворожитом племені лежав череп бізона з яскраво-червоними гострими рогами. Обличчя ворожба, розмальоване червоною барвою, грізно блискало очима. Загримів барабан і на площу перед ватрою вивели Гануавте. Вона стояла горда і неприступна ніби кам'яна скульптура. Не виявляла ні покори, ні страху.

Барабан замовк. Мовчали Вожді. Але ось ворожит різко підняв голову, подивився на дівчину, лівою рукою обперся на череп бізона, праву витягнув перед себе і почав говорити: — Заклинаю тебе, Гануавте, рогами бізона, намоченими в крові, закликаю вогнем, який все нищить і лишає лише сірий попіл, закликаю темнотою ночі, блискавкою і громом, могутніми кігтями сірого ведмедя, що ними він кришить скелі, закликаю і

наказую вийти заміж за першого воїна, який з'явиться перед твоїм „тіпі” і заспіває весільну пісню. Цього вимагає Рада Старшин. Якщо ти підеш проти волі старшини — загинеш між скелями!

Але дівчина не злякалась. Вона голосно засміялась і сказала: — Ех ви, старі Вожді, мабуть довгі роки затуманили вам очі, а сивина ваших голів виссала з них розум. Скажи мені, тату, хіба я не така гарна, як каже мені про це вода озера? Скажіть мені й ви всі, хіба моя краса не примушує пташок співати.

О, ти гарна Гануавте! — відповіли обидва діди.

— Якщо я така гарна, я не можу стати дру-

жиною жадного воїна! Я почекаю поки не приїде до мого „тіпі” сам Нана-Бошо. Тільки він — Дух Лісів зможе мене взяти за дружину!

І тільки вона це сказала, як з неба на неї накинувся величезний чорний кондор і схопив її. Всіх охопив жах.

Коли з-за гір викотилося Сонце, всі побігли на берег озера. Високо, високо в небі над серединою озера летів кондор, тримаючи в кігтях дівчину. І раптом звідкілясь загримів голос: — Слухайте мене, люди Івахо. Я покарав Гануавту за її бундючність, нерозум і пиху. Від сьогодні вона перебуватиме на дні озера, поки не прийде сюди людина з білим обличчям, яка розіб'є скелі і спустить воду. Вас і всі племена попереджаю — обходьте це озеро, бо Гануавте не любить людей і буде мститись. Запам'ятайте це! Так сказав Я — Нана-Бошо!

Після цих слів тіло дівчини занурилося в озеро. Озеро зідхнуло, хвилі сердито вдарили об берег, а коли вони заспокоїлись — вода в озері стала темною. Довго мовчки стояли люди над озером. Нарешті мовчанку порушив ворожбит. Він сказав: — Ходімо звідси. Кара здійснилась, щоб у нашому племені більше не було таких пихатих жінок. Великий Дух забрав її від нас. Залишмо ці місця на завжди. А це озеро буде називатись Гануавте! Швидко після цього плем'я Івахо відійшло звідсіля.

Ватра майже погасла, коли Овасес закінчив розказувати. З того часу Гануавте мститься на кожній людині, яка відважиться ввійти до озера. З його дна б'ють льодові джерела. А з правого боку, де беріг не такий високий, лежать кості тих, хто купався в цьому озері.

З чужого переказала Н.Л.М.

Пояснення-словничок: **Лютька**, файка (pipe); **кремезний** — фізично добре збудований (robust, sturdy); **плем'я** — tribe; „тіпі” — індіанське шатро; **луг**, лука (meadow); **шолом** — helmet; **барабан**, бубон (drum); **череп** — skull; **кіготь** — claw, talon; **бундючний**, зарозумілий, (bombastic, arrogant); **зануритися**, пірнути, поринати (to plunge, to submerge, to dive); **пихатий** — зарозумілий, гордовитий (bombastic, haughty).

Марійка ПІДГІРЯНКА

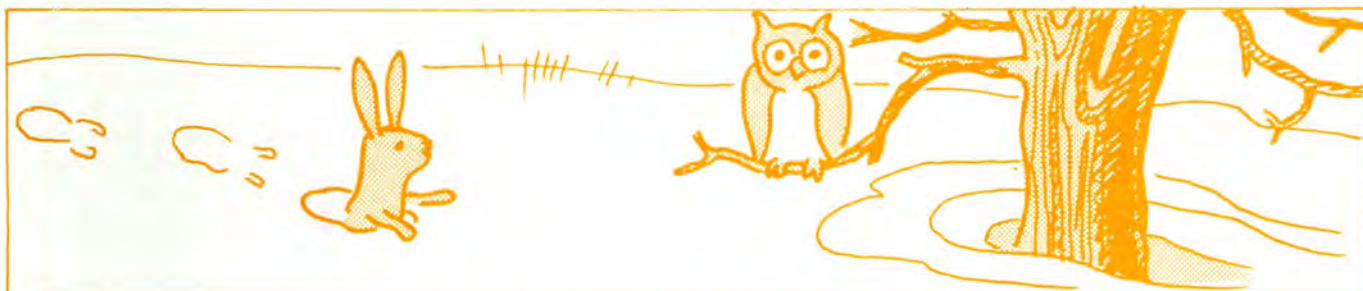
ЗИМОВІ РАДОЩІ

— Подивися, матусенько,
Як усюди білесенько,
Як на килим, пухкий, білий
Дрібні зіроньки злетіли.

Дозволь, мати, виий з хати,
З саночками погуляти —
Із горбочка бистрим птахом
Спускатися білим шляхом.

Мати сина виряджає,
І взуває й одягає
Та ще горне до серденька
Мама рідна і миленька.

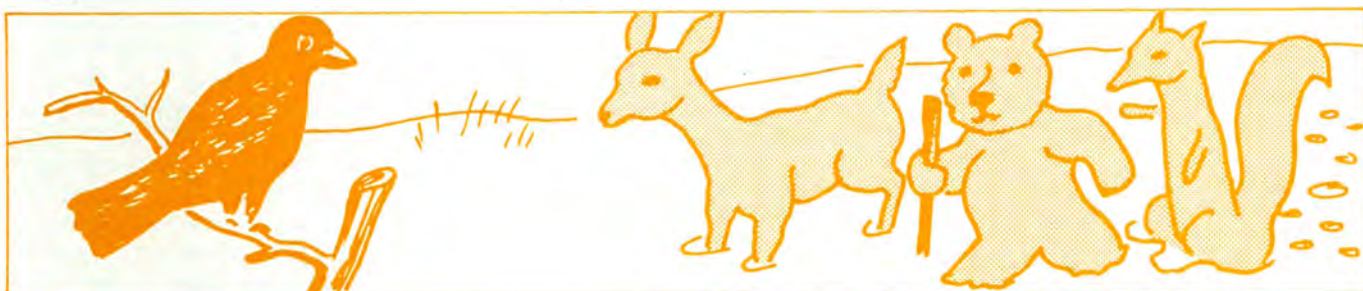
ВЕСЕЛИК-ЛЯСЬ

Заєць Лясь у лісі біг,
Загрузав глибоко в сніг.

— Ти куди? — кричить Сова, —
Може, вість якась нова?

— Сова, тітонько, біда є, —
Нас Веселик покидає!...

Звірі й птахи, як почули,
Свої клопоти забули,

Грак сказав: — Не горювати, —
Краще проводи справляти!

Всі, узявши лакоминки,
Йдуть до Ляся, до хатинки...

Тут Марічка вже подбала
І гостей почастувала,

Гості всмак пили і їли
Та Веселика хвалили,

Тепло друга проводжали
Й сльози нишком витирали.

Гарну Лис сказав промову,
Й Лясь до друзів мовив слово:

— Вчитись маю я охоту, —
Їду вчитись на пілота,

ДО ПОБАЧЕННЯ! — всім вам
І... „Веселки” читачам!

Загрузати (в снігу, болоті) — to stick in the snow, mud; **горювати** — журитися (to grieve); **проводи** — святкове прощання (to see one off); **лакоминки** — ласощі (dainties, sweets); **нишком** — скрито, непомітно (unnoticeable, secretly).